

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-utca 13. szám.
(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szövegért, minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknek egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrészt 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

HIVATALOS RÉSZ.

Meghívó a marosi róm. kath. tanító-egyletnek Nagy-Ernyén 1898. október 26-án a népiskola helyiségében tartandó *vándorgyűlésére*. Targysorozat: 1. Reggel 9 órakor istentisztelet. 2. Bíráló bizottságok kiküldése. 3. Gyakorlati tanítást tartanak: a) Szabó György, b) Balló Mózes. 4. Elnöki megnyitó. 5. A mult vándorgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 6. A gyakorlati tanítások megbírálása. 7. Szavaz: Kovács Dénes. 8. Felolvas: Sárdi Péter. 9. Szavaz: Keresztes Sándor. 10. A jövő gyűlés helyének megjelölése. 11. Indítványok. *Péterffy Lőrincz* egyleti elnök, *Korász Pongrácz* egyleti jegyző.

A Sáros-vármegyei róm. kath. népnevelők egyletének *szociális köre* folyó évi október hó 18-án reggeli 9 órakor Licsérten őszi gyűlést tart, melyre a t. tagok és a tanúgy barátai tisztelettel meghívotnak. *Koncz Ötön*, körelnök.

Meghívás. A »Rozsnyó-egyházmegyei róm. kath. tanító-egyesületnek« Jászó-tornai köre, ez őszi gyűlést f. évi november hó 3. napján Tornán tartja meg, amire az alapító, pártoló, tiszteletbeli és rendes tag urak és az érdeklődő tanúgybarátok tisztelettel meghívotnak. — Targy-orozat: 1. Megnyitás és emlékbeszéd elhunyt Felséges Királynénak, hazánk Nagyszasszonya felett. 2. A gyak. tanítások bíráloinak kijelölés. 3. I-ső gyak. tanítás: Számképzés 10—100-ig az elemi iskola II. osztályában. Előadó: Simkovics Sándor. 4. II-dik gyak. tanítás: A történelemből, az elemi iskola V-osztályában. Előadó: Somogyi Andor. 5. A tanulók elbocsátása után a gyak. tanítások megbírálása és módszeres vita. 6. A tavaszi gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 7. Folyó ügyek. 8. Szabad előadás: Gyakorlati bemutatása a kecskeméti kertészeti tanfolyamon szerzett közhasznú ismereteknek. Előadó: Fedor János. 9. Értekezés: A kath. tanúgy fejlődése Szent Istvántól korunkig. Felolvasó: Somogyi Andor. 10. Beszámoló a f. évi rozsnyói közgyűlésről. Tartja: Fedor János. 11. A pénztárosok jelentései, s ezek kapcsán a tagsági díjaknak befizetése. 12. A jövő tavaszi gyűlés helye és idejének meghatározása és az előre bejelentendő gyak. tanítások és értekezések előjegyzése. 13. Indítványok. — *Tóh G.*, elnök.

Meghívó. A drégelyi róm. kath. esperesi kerület tanítói — főt. Tihanyi Endre esperes, tanfelügyelő úrral egyetértőleg — f. évi október hó 27-én, d. e. 9 órakor tartják közgyűlésüket Ipolyságon, a róm. kath. nép-

iskolában. A kör tagjai tisztelettel felkéretnek Vinkovics Vincze körelnök úr által, a gyűlésen lehetőleg teljes számban való megjelenésre. Targy-orozat: 1. A mult évi jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése. 2. Ó Enja leiratanak felolvasása. 3. A mult évi dolgozatok bírálatának felolvasása. 4. Egy felkért főt. plébános úr által szabadon választott tanúgyi dolgozat felolvasása. 5. Egy felkért t. tanító úr által szintén szabadon választott paed. tételtől való értekezés. 6. Esetleges indítványok. 7. A tagsági díjak beszédése. A kidolgozandó tétel ez: »A tisztaság és külső eszínosság, úgy a szemérem érzetének beoltása és fejlesztése a földművelő nép gyermekeinek szívébe.« — *Wagner János*, egyleti jegyző.

Meghívó a Pozsony-vidéki róm. kath. népnevelők egyesületének 1898. évi október hó 27-én Pozsonyban, a Csáky-téri kath. népiskolában tartandó közgyűlésére. A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. A mult évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. A jegyzőkönyvet hitelesítő kijelölése. 4. Jelentések. 5. A pályanyertes munkák felolvasása. 6. Bejelentett indítványok. 7. Egyéb indítványok.

Jegyzőkönyv.

Felvetett Budapesten a magyarországi latin- és görög szertartású róm. kath. tanítók segélyalapja központi bizottságának 1898. évi aug. 24-én a központi népnevelő-intézet dísztermében tartott 14-ik közgyűléséről. (Folytatás.)

X. Targyalás alá vétettek a *segélyezés iránti folyamodványok*.

Beérkezett összesen 229
Kifogásoltatott 40

Maradt jogosult folyamodó 189

Egyenkint 20 frtyi segélyben részesül 100 folyamodó s ekképen a VIII. pontban kiutalt 2000 frt kimerítetett.

A segély-osztásnál a kellőleg fél nem szerelt s nem az egyházmegyei hatóság (egyházmegyei iroda) útján vagy a kitűzött határidőn (július 31.) túl beérkezett folyamodványok jegyzékbe nem foglaltattak és figyelembe nem vétettek.

A *segélyezettek a következők:*
Besztercebánya egyhm.: Vajczik Ignác, dovali, özv. Hammel Richárdné, alsó-hámoti.

Eger főeryhm.: Özv. Nagy Károlyné, egrí, özv. Friedrik Antalné, egrí, özv. Bacskay Mihályné, egrí, Gyöngyössi Károly, szabolci, özv. Lengyel Józsefné, demecseri, Telek József, egseői.

Esztergom főeryhm.: Özv. Ruzicska Sándorné, ghy-mesi, Gubriánszky János, bankai, özv. Dualszky Károlyné, nahácsi, özv. Drozdy Gyulané, párkányi, özv. Morász

Igniérné, esztergomi, öz. Elbert Károlyné, budapesti, öz. Lángó Istvánné, eszabi, öz. Wittver Józsefné, n.-ellői, Gyürky Antal, lukanényesi, öz. Gyürky Bertalanne, lukanényesi.

Eperjes gör. sz. egyházm.: Burik János, olsinkői, Bartovszky János, szeszai, Deszánik Sándor, telgatti, Firtók Mihály, samjézi, Gajdos András, steurói, Gregorovich Mihály, rudványi, Jaczenko János, sesavnyiki, Jobbágy Tivadár, kőröslői, Komanczky Antal, matizsóczi, Markovics József, r. szendi, Muska Simon, eszabóczi, öz. Duják Jánosné, eperjesi, öz. Kaszencsák Vazulné, eperjesi, Kalapos Anna, f. szolczi.

Erdélyi lat. sz. egyhm.: Nagy Katalin, esik-mindzent, öz. Boga Jánosné, gyergyó-szárhelyi, öz. Lakró Istvánné, gyergyó-útrói, öz. Székely Dénesné, gyergyó-sz. miklósi, Kovács Dénes, köszvényesi, Mihály István, félvenczi, Gal Sándor, oroshelyi, Simonfy A., szovatal.

Gör. egyhm.: Fürst Mihály, acsalági, Molnár Imre, rabaszentmihályi, Szűcs Miklós, peresztegi, Zaunfuchs Pál, jászmandi.

Közös-fegyhm.: öz. Lórencz Józsefné, nyituti, *Közös egyhm.*: Vargovics Mihály, nyvai, Petrínkó Mátyás, szinye-lipoczi, Saup Imre, garanyi, Soltész A., bárta-újfalusi, Májter Ferencz, alsó-meczenzsi, Gajdos János, pharmezai, öz. Tóth Vendélné, tolesrai.

Megyeri lat. sz. egyhm.: Vicskovics Agoston, asztanyasári, öz. Lukács Jánosné, bekési.

Magyarországi gör. sz. egyhm.: öz. Székula Györgyné, nagy-szandói, Bogy János, tótósi, Szilágyi János, sás-telki, Salágyi György, krassói.

Nyitra egyhm.: Piláthy Ferencz, kosztolna-mítizeni, Sárosi Maria, nyitrai, Simkó János, turnai, öz. Spacsek Józsefné, kiszuceza-újhegyi, Blahuta Jánosné, kiszuceza-újhegyi, Csajka György, kollárovi-zi, Gátsó József, alsó-metesizsi, Brzobohaty János, kis-gradni, Ilvay Nándor, nyitra-bodoki, Baumann Hugó, kolóni.

Pannonián egyhk.: Nemet József, véneki, Horváth Albert, nyakai.

Pécs egyhm.: Horváth Károly, baranya-németi, öz. Baumann Jánosné, jengyei, Stelczér Antal, németkéri, Sárka Ferencz, kisvekei, Tóth János, garéi, Somssich Sándor, ózdi.

Rozsnyó egyhm.: öz. Klima Antalné, nagy-rőczei, Szobissék Adoni, gömlezbányai, Zváray István, litkei, öz. Balder Barnabásné, hídveg-ardói, Csoltkó János, felső-balogi.

Szatmár egyházmegye: Sárka József, akna-szlatinai, Szemere György, sárosoroszi, Pillich Lajos, ungvári, Horváti György, vinnai.

Szombathely egyhm.: Prenner Imre, hárszpataki, Balogh István, dozmati, öz. Kosich Ferenczné, győrszegi.

Szeps egyhm.: öz. Dsurny Jánosné, szepesváraljai, Józ József, vichodnai, idős, Sztankó Mihály, illéfalvi, Koluth János, forbázi, Lossinszky László, clublói.

Székelyföldi egyházmegye: öz. Galler Józsefné, velencei, öz. Erdélyi Rudolfné, verebi.

Tácz egyhm.: öz. Géber Jánosné, soroksári.

Veszprém egyházm.: öz. Boór Sándorné, csurgói, öz. Hannig Antalné, hógyészi, öz. Horváth Mihályné, kesztelyi, Stettner Józsefné, takácsi.

A megszűnt segély rendes bélyeggel ellátott nyugtára Esztergomban az élnőknél felcsehető.

Mindazon segélyösszegek, melyek december 31-ig fel nem vételnek, az alap javára visszatartatnak.

Mély tisztelettel felkértnék az egyházmegyei hatóságok, hogy a jegyzőkönyvet lehetőleg egész terjedelmében, de a saját egyházmegyéjükből segélyezett tanítók, özvegyek és öz. öndíjasok névsorát különösen, az egyházmegyei körlevelekben közölt kegyeskedjének, mint-hogy az illetők más uton értesítve nem lesznek.

Felajánlatnak továbbá a segélyezett, hogy a nyugta beküldése alkalmával zavarok elkerülése végett tisztán írják ki a lakóhelyet és az utolsó postát.

(Folytatása következik.)

NEM HIVATALOS RÉSZ.

A kath. iskola vivmányai.

Dr. Stigmüller K. pápai prelátus, főtanfelügyelő beszéde, melyvel a Szombathely-egyházmegye tanító-egylet XV. közgyűlését megnyitotta.

Az orvosokat illető régi közmondás így szól: *Medice! cura te ipsum*; azaz: Jő orvosbácsi! midőn másoknak kötelességszerűen szolgálsz, tenmagadról se feledkezzél meg soha.

Szent Pál apostol ugyanezen intelmet reánk papokra és tanítókra is hasonló értelemben igen szépen alkalmazza, midőn így szól: »Ki másokat tanítasz, tenmagadat is oktatni soha meg ne szünjél!«

Valóban magasztos feladat az a tanítói hivatal, melyet egykor az Ur Jézus a mi megváltásunk eszközlésére 3 évig maga is lankadatlan buzgalommal viselt, melyet aztán szeretett apostolaira ruházott át, akikől most az egyházi rend szentsége által szakadatlan folyamatban a püspökökre és alárendelt papjaikra száll, kiknek szervezett körébe, hogy önk is a szó teljes értelmében be vannak sorozva, már többször volt alkalmam felderíteni.

Tanítani t. i. mindenre lehet, sőt kell is az embereket, a mi őket igazán boldogítani képes; de soha sem szabad olyanra oktatni, a mi őket boldogtalanokká tehetné, akár a túlvilágon, akár a jelen életben.

Itt a földön ideiglenes javak élvezetével mindnyájan boldogok nem lehetünk; de igenis keresztény béketűréssel, Isten akaratján való megnyugvással és főképp önérzetes önmegtadással.

Ezen irányban minden tanítás célhoz vezethet; és ezen keretben, bármerre fordulunk, soha akadályba ütközni nem fogunk.

Iskola és egyház olyannyira egységű tartoznak, hogy még fogalomban sem választhatók el egymástól a nélkül, hogy közösen kárt ne valljanak.

Az egyház iskola nélkül is életképes ugyan, mert elpusztíthatatlan fönnállása természetfölötti alapon örökre biztosítva van. Csakhogy jó iskola nélkül sem helyi állandóságra, sem nagyobb szerű virulásra fellendülni egykönnyen alig képes.

Az iskola azonban egyházon kívül eredeti létalapját, magasztos célját és igazi jelentőségét okvetlenül elvesztené és pedig helyrehozhatatlanul mindörökre.

Képzelnék magunk előtt egy tökéletes kört. Ha a körvonalnak két oldalát széthajló irányban párhuzamosan folytatnók, azok egymással találkozni többé nem fognának soha. Holott egy kis összehajlás mellett vagy az előbbi kör, vagy helyette a földi szerves életnek legszebb jelképe a kettős góczponttal bíró kerület, tünnek fel reményteljes megújulással.

A történelem fényesen bizonyítja, hogy a keresztény hit már az apostolok idejében az

első században, a rendkívüli csodák megbüvölő hatása alatt, oly rohamosan és mintegy ellenállhatlan erővel terjedt szét, hogy nemcsak a művelt római világot, hanem még a távoli barbár népeket is bámulatos meghódolásra készítette; oly népeket, kik szent Irenens tanúsága szerint sem írni, sem olvasni képesek nem voltak. De épen ezért, mint a következmény gyászosan megmutatta, egy-egy erőszakos ellenáramlat elegendés volt arra, hogy a legszebben viruló ültetvényt is mintegy gyökerestül kiirtsa és a föld színéről évszázadokon át szinte nyomtalanul eltüntesse, úgy hogy később a legüdvösebb munkát mindannyiszor egészen újból kellett ismét megkezdeni.

Ezek ellenében mily magasztos a művelt nemzetek között a jól szervezett katolikus iskolák hősiés küzdélme és vívmányaik legfényesebb eredménye.

Gondoljunk csak vissza a közeli multban lezajlott gyászos kulturharczra, a midőn a legműveltebb nemzet körében a katolikus egyháznyagok számüzetve voltak, a lekipásztörök legjelesebbjei pedig mindenükből kifosztva börtönökben sinlödtek; vajjon kik voltak azok, kik az óriási küzdelmet minden zaj nélkül majdnem észrevétlenül, lelkesülten folytatva, végre a legdicsőbb diadalra vezették. A pártatlan történelem a katolikus iskolákat és töretlen lelkü tanfériait, mint lekipásztöröket helyettesítő hátor kántöröket örök dicsfényben fogja ragyogtatni mindenkor.

És a dicső francia nemzetet, vajjon mi volt mindedig képes a hitelenség gyászos rombolásától oly nagymérvüen és bámulatosan megóvni? Ott is örömmel látjuk a vesztbirtető, de szerencsére ürességtől tátongó hitetlen tanodák mellett, a zsufolásig benépesedett, hábár mérhetlen áldozatok arán létesített katolikus iskoláknak örök emlékezetre méltó, legpéldásabb önfeláldozással működő és elévülhetlenül ragyogó diadalmas dicsőségét.

Vajjon miért emlitem fel mindezeket? Azért, hogy tisztelt Önökben is *felkelthessem azon onérzetet, mely a katolikus meggyőződést nyíltan hirdeti és azt sem szóval, sem tettleg megtagadni nem képes soha.*

A szép szavak felbuzdítanak, de a dicsőtettek kösétésre is hatalmasan vonzanak.

Én semmit sem kívánok inkább, mint hogy önök is mindnyájan jó hazafiak, lelkes katolikus férfiak és buzgó hitvallók legyenek, kik szép hivatalukat Isten kegyelmével az ő dicsőségére, az egyház és haza örömére és saját ideiglenes és örökéttartó boldogságuk elnyerésére legüdvösebben viselni mindig képesek és készek lehessenek.

A történelem tanításának hatása a vallásos és hazafias érzés felébresztésére.

(Folytatás.)

De lássuk már most, hogy miként nyilvánulhat a történelem tanításának hatása a vallásos és hazafias érzélem felébresztésére.

Hogy történelmi tanításunk a vallásos és hazafias érzés felébresztésére hasson, szükséges, hogy

a) valamint minden egyéb, úgy a történelem tanítása is vallásos szellemben és alapon történjek, *mert az igazi hithűség, vallásosság a hazafias érzélem felébresztésére és megszilárdítására a leghathatósabb befolyást gyakorolja.* Azt mondja u. i. egyik kiváló tanfériu, hogy: *»Az Isten iránti szeretet, engedelmisség és hűség, a haza iránti szeretet, engedelmisséget és hűséget is magában foglalja.«* S ép ezért szükséges, hogy legelső sorban növendékeink kebelében a vallásos érzélem fejlesztessék és a lehető legerősebb alapon megszilárdítsassék, mi mennél jobban sikerült, annál biztosabban érünk később czélt a vallásos és hazafias érzélem felébresztésés fejlesztésében.

Annyi bizonyos, hogy a vallásos érzélem fejlesztése nélkül a hazafias érzélem felébresztésében, ápolásában sem érhetünk el eredményt.

Szükséges ezenkívül:

b) hogy a tananyag, melyet a kettős czél elérhetése végett feldolgozásul kiválasztottunk, legyen a gyermek korához és tehetségéhez mért. Olyan legyen az, mely az elmét megvilágosítja, a szívet nemesíti és az egyház és haza iránti lángoló szeretetre serkenti; az akaratot a nemes cselekedetekre, jóra irányozza.

3. Szükséges, hogy az előadási nyelvezet az egyes tanfolyamoknak megfelelő legyen. Ne legyen szinpadias, lehet egyszerű, de vonzó, melyből az élénkségnek, a »tűznek« hiányoznia nem szabad, mert csak így leszünk képesek a gyermekek figyelmét lekötöni és a tárgyra irányozni, így leszünk képesek szavainkkal a gyermek szívéhez megtalálni az utat, ami a sikert biztosítja.

A tanítónak, — ha a vallásos hazafias érzélem felébresztésében czélt akar érni — szerény nézetem szerint a feldolgozandó tananyagot úgy kell előadnia, mintha azt maga is átélte volna, tehát teljesen át kell érezni; mert csak így leend képes hangját úgy idomítani, hogy a növendékek az előadottakból a kövétésre méltó hazaszeretet, hazafiaság érzelmét kiés átérezzék; így lesz képes szembeszökően azon rossz cselekedeteket, átkos viszályokat orozozni, amelyeket egyes könnyelmű, hazájának és nemzetének jólétével, boldogságával mítsem törődő, csakis »énjüket« hajhászó személyek követték el. A tanítónak előadását úgy kell irányoznia, hogy az, az értelem fejlesztése

mellett, a szívre is, mint minden érzelem központjára is, hasson, hogy így növendékei kebelében a vallásos-hazafias érzes felindítottassék.

Tanítvánk közben oda igyekezzünk hatni, hogy növendékeink mindenkor és minden eseményből a végtelen jóságú és nagy hatalmu, végtelenül igazságos Isten intező kezét érezzék ki, hogy minden eseményt, legyen az örvendetes, avagy gyászos kimenetelű, a végtelenül igazságos Isten áldástoztó, avagy büntető kezétől származottnak tulajdonítsanak.

Legyen szabad jti megjegyeznem, hogy igen csatlak és nagyvonalú egyoldalú működést fejtene ki az, aki az eseményekből csak azok jó, tehát az erény fenyesőbb oldalát mutatná fel, az eljövökre, a megvetésre méltó cselekedeteken pedig könnyelműen átsikamlának, vagy a jó buzgál mélyen elszomorító rossz, átkos mozzanataikat elhalogtatná.

S:élig Jenő.

(Folytatása következik.)

Tanítói gyűlés.

A Szombathely-egyházmezei r. kath. tanító-egyesület múlt hó 18-án, é. 9 órakor, a vármegye székházának nagytermében tartotta meg ez évi XV. gyűlését. A gyűlést megelőző napon az egyesület központi bizottsága tartott ülést, melyben az egyleti feladatok intézete el. A közgyűlés napján reggeli 8 órakor a székesegyházba gyűltek a tanítók, hol dr. Stegmüller Károly pápai prelátnak, egyházmezei főtanítónak, egyleti tisztviselői elnök úr ő méltóságára Vári Sándor úr, utána pedig esendés sz. misét mondott. A sz. misét alatt az egyházmezei tanítóból alakított énekkar Barabás István vassvári főtanító által szakértően összeállított, válogatott szépségű egyházi énekek sorozatát Ká. p. M. Mihály pinkafői főtanító kitünő vezénnyel és Kerner József püspöki iskolai tanító orgonaszórával kísérték. Az előadott gyönyörű dallamok ez időben nagy tetszésben részesültek és igaz áhítatos-sággal ragadták a jelenlévők szép-zamu közönségét. A sz. misét után pontosan 9 órakor vette kezdetét a közgyűlés. A sz. misét követő délutáni órákban a királyné gyönyörű arcképe gyászkeretbe volt foglalva.

A gyűlést dr. Stegmüller Károly tb. elnök lelkes beszéddel nyitotta meg, mely után felkérte működő elnökségét, hogy a mai közgyűlést megnyitni szíveskedjen. Ezután Barabás György elnök nagy hatást keltő beszéddel nyitotta meg a gyűlést, melyből aduik a következőket: Miatán szívvel köszöntötte Stegmüller prelátnak főtanfelügyelő urat és a szeretet hangján a megjelent károlyakat, szívesen jelenti, hogy a kegyes főpásztor által ezelőtt 14 évvel megalakított egyházmezei tanítóegyesület tagjai közt az összetartozandóságnak, a sorsoságnak érzete mind-mindjobban kifejlődött; erőnk — egymódd — izmosodott, tekintélyünk gyarapodott, ennek következtése lön azon kétségbevonhatlan tény is, hogy néptanítói karunk morális és anyagi érdekei a nagy társadalomban szintén figyelemre méltottaknak.

Kiemeli, hogy a néptanítói állás emelése érdekében múltbéli időben nagyon sok történt; de a tanítói karnak törvényszerű kell, hogy első sorban a népiskolát tekintse úgy az illetékes felsőbbség, mint a társadalom a maga személynének, mert a művelődésnek legelsőrendű tényezője az iskola és főleg a népiszkola. Nem azért, mivel a néptanítói karnak egyik igénytelen tagja vagyok, hanem meggyőződésből áhitom, hogy mi vagyunk azon hadsereg, melynek diadalmas erején megtörik minden herostratusi kísérlet, mely üszköt dob ezen hazánk gyermekei közé. Az üszköt már-már el van dobva hazánk némely vidékén is. Leikellen, vallástalan demagógok a legszegényebb, a legtudatlanabb osztályu né-

pet lázítják a birtokos osztály, a vallás és az állami rend ellen, a kik nem riadnának vissza szép magyar hazánk felforgatásától sem. — Több mint 30 éve, halhatatlan emlékü Eötvös József báró egy nála tisztelgő küldöttséghez a többi közt azt mondta, hogy «a ki népünk vallásos érzelmeiről nem egyesek szavai után ítél, az át fogja látni, hogy ha hezánkban vallásos közönyösség létezik, az létezik tán egyeseknél, de népünk egészséges testét nem bántotta még, s azon csak úgy jelenik meg, mint a nagy tölgyek kérgén az egyes sebhelyek, melyek annak egészséges fejlődését nem akadályozzák meg». Am bizunk a józan magyar népben; de ki tagadhatná, hogy mi ma a rideg önzés korában élünk. Apánknak Isten, haza, erény és becsület volt a jelszava; a mai nemzedéké pedig: a pénz, a pénz és ismét a pénz. — és ezzel az érzéki javak hajhászata. Jugurtha, a barbár numidiai király, jegyezte meg már 2000 év előtt, hogy „Róma eladó, ha vevőre talál”; nos, a plutokrácia, a pénzuralom mai hősei is megvásárolhatónak tartanak Istent, hazát, embert, asszonyt, erényt és becsületet. A történelem tanított meg bennünket arra, hogy az aranyborjú imádása hozott vesztélyt a kiválasztott népre; a plutokrácia döntötte sírba a hatalmas római népet; a pénz uralkodása ült a regenség alatt öitült orgiákat és az csinálta meg a borzasztó francia forradalmat; és ha ez a telhetetlen hatalom jut napjainkban is uralomra; semmi sem bizonyosabb, mint hogy az fogja a jelen kort a nagy szociális forradalom, a társadalmi nihilizmus, az átkos anarchizmus lejtője felé taszítani — Ezen fejtegetés után így szól: Mi tanítók is tegyük meg kötelességünket; nézzünk szemébe a bajnak és világosítsuk fel népünket! A mi földünk népében a szocializmus eddig nem lett termékeny talajra. A lelképásztorok, a hatóságok, a nagy gazdaközönség és egyéb tényezők mellett mi magyar néptanítók bizonyára minden időben készségesen fogunk közreműködni. — Eme nagy munkában a népiszkolára, illetőleg a néptanítói karra tehát magasztos feladat vár; ez az oka annak, hogy mi a népiszkola felvirágoztatását és állásunk emelését kívánjuk és sürgetjük. — Beszéde végén örömmel jelenti, hogy a kath. tanítók országos bizottsága f. év aug. 19-ikén tartotta meg első érdemleges nagygyűlését. A bizottság működéséhez azon reményt köti, hogy a vallásos és hazafias nevelésügy felvirágoztatását és a magyar kath. néptanítói kar javát előmozdítani fogja. A nagygyűlésen egy 25 tszgból álló állandó bizottság is alakítottatott, melynek tagjairá az egyesület kebeléből Fejes János, és ő, az elnök választattak meg. Ezzel Isten nevében a közgyűlést megnyitotta. Következett az elnöki jelentés, Barabás György 14 ívre terjedő, az egyesületi működés minden mozzanatát magában foglaló, kimerítő jelentést olvasott fel, a melyben a központi bizottság és a körök tevékenységéről ad számot. Az elnökség a lefolyt egyesületi évben 119 ügydarabot intézett el. A központi bizottság a lefolyt évben is kétszer gyűlésezett, melyben az egyleti adminisztrációra vonatkozó ügyek nyertek elintéztést. A körökben pedig, az alsó-lendvai kört nem számítva, 37 gyakorlati és 39 elméleti előadást tartottak. A jelentés kapcsán elnök panaszosan említi meg, hogy az alsó-lendvai kör a mult egyleti évről sem az őszi, sem a tavaszi körgyűlésről fölvett jegyzőkönyvet nem küldötte be, pedig erre többször föl lett szólítva. A közgyűlés megbotránkozással vett tudomást az alsó-lendvai kör hanyagságáról. A közgyűlés az elnöki jelentést, köszönetének kifejezése mellett tudomásul vevén, következett a pénztárosi jelentés. Fejes János buzgó egyleti pénztáros terjedelmes jelentéséből a következő adatokat közöljük: 1. Az egyesület pénztárába 1897. aug. 31-től, 1897. aug. 31-ig befolyt 563 frt 92 kr., kiadás volt 491 frt 28 kr., pénztári maradvány tehát 72 frt 64 kr. 2. A r. kath. tanítók országos segélyalapjánál a mondott időben bevétel volt 263 frt 82 kr., kiadás 203 frt, a pénztárban kezeltetik 60 frt 82 kr. 3. Az egyházmezei segélyegyletnél bevétel volt 728 frt 28 kr., kiadás 463 frt 30 kr., pénztári maradvány, mint tartaléktöke tehát 264 frt 98 kr. — Ugyanezen jelentéssel kapcsolatban Fejes János a Tani-

tők háza ügyét vezető központi bizottság nevében az e címen kezelt alapról is beszámolt. Eddig a Tanítók házána^k befizetett tagdíjából 233 frt, adományokból pedig 401 frt 63 kr., összesen 634 frt 63 kr. bevétele volt. A közgyűlés a pénztáros számadásairól köszönetnyilvánítás mellett tudomásul vevén, elhatározta, hogy a Tanítók háza^{ra} a gyűjtést folytatni fogja.

Ezután a tárgysorozatból előtérőleg Heiner József egervári tanítónak előadása következett a dadogók és hebegők oktatásáról. A közgyűlés nagy figyelemmel hallgatta végig az előadást. — A kitűzött pályakérdések közül kettőre érkezett be dolgozat. Az egyik: »A torna és játék a népiskolában, a másik: »Hogyan ápoltuk a tanulót a népiskolában a tanulók közt?« Az utóbbi kérdésre beérkezett dolgozatok közül az egyik díjszavára méltónak találtatott Szerzője Kovács Sándor saághni tanító, utóbbi pedig, melynek szerzője Hafner I. n. csénesi tanító, két arany jutalommal érdemesíttetett.

A központi bizottság a jövő egyesületi évre a következő nevelés- és tanítástani tételket ajánlotta a közgyűlésnek elfogadás végett. a) Elméletiek: »Minő hasonlón jár a korgyűlés tartása? és »Hogyan neveljük a tanulókat lelkiismeretességre?« b) Gyakorlatiak: »A térkép ismertetése a népiskola 3. osztályában, és »Egy természettani lecke a népiskola 5. 6. osztályában.« — Tóth József r.-hidvégi tanító még a következő tételt ajánlotta elfogadásra: »Miként szoktathatja a tanító tanítványait az adott szó megtartására?« A közgyűlés mind az öt tételt elfogadta.

Az indítványok során Barabás György elnök Sopron-vármegye törvényhatóságának »Az iskolai rend védelme« című alatti alkotott szabályrendeletét ismerteti és ajánlja, hogy az egyesület tegye meg a lépéseket arra nézve, hogy e szabályrendelet Vas- és Zalavármegye törvényhatósága területén is foganatosítás-ésk. Az indítvány végrehajtásával elnök bizatott meg. Végül a tisztújítás következett. A közgyűlés viharos éljenzéssel az egész tisztújítást újól egyhangulag megválasztotta, mely bizalomért a tisztikar nevében Barabás György elnök mondott köszönetet. Végül elnök forró köszönetet mondott dr. Stegmüller Károly tb. elnök ur ó megának a szíves megjelenésért és ezzel a mindvégig érdekes közgyűlés véget ért.

VEGYESEK.

Kinevezés. A király Ó Felsége Schiffer Ferencz központi katolikus legényegyleti elnököt, volt képzőintézeti igazgatót a pozsonyi társaskáptalan kanonokjává a legkegyesebben kinevezte. Schiffer Ferencz 1845-ben született és 1869-ben lett pappá. A pasztoráció egyik legnehezebb ágában szerzett nagy érdemeket. Több éven át volt a budapesti kir. kath. tanítóképzők igazgatója, emellett hosszú időn elnöke a központi katolikus legényegyletnek s azt a virágzás legmagasabb fokára emelte. A napokban lezárult kiállítás gyönyörű bizonyosságát képezi az ő kitszító, üdvös tevékenységének. Érdemeit a Szentszék már előbb azzal jutalmazta, hogy Schifert tiszteletbeli pápai kamarássá nevezte ki. Schiffer újában prefektusa volt a fővárosi hitoktatóknak. — A király, a kultuszminiszteriumban *Maliach* Emánuel miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel fölrüházott osztálytanácsost miniszteri tanácsossá, *Papp Szilágyi* László osztálytanácsosi címmel és jelleggel fölrüházott miniszteri titkárt osztálytanácsossá nevezte ki. *Molnár* Viktor kultuszminiszteri osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet, *Földes* Ernő dr. miniszteri titkárnak pedig a miniszteri osztálytanácsosi címet adományozta.

Tanítói jubileum. Megható ünnepélyvel folyt. le múlt hó 23-án Schweighard Jakab herezegfalvi kántortanító 40 éves tanítói jubileuma. A nevezett nap reggelén, — mely alkalommal a kerületi tanítói gyűlés is tartott — a kegyurasági piébánia-templomban tartott fényes isteni tisztelet után az iskolába vonultak s illes elején Fűrész József kerületi esperes tanfelügyelő úr szívet megható gyönyörű beszédben üdvözölte a jubiléant s felolvasta a megyés püspök úr üdvözlését,

melyet a jubilánsnak küldött. Ezután a tanító-társak üdvözölték kedves kartársukat, átnyujtva neki egy ezüst serleget hozzávaló tálczával. Végre a község üdvözölte, melynek oly sok jót tett! Csak két bokros érdemet említek, egyik, hogy a tisztán német ajku községet teljesen megmagyarosította; s a másik pedig, hogy a földműves nép között ker. hitelszövetkezetet alapított heti befizetésekkel, mely a mai nap már vetekedhetik bármely vidéki takarékpénztárral, s a megszorult szegény földműves nagyon is csekély kamatra kaphat összeget. A jubiláns könyes szemekkel köszönte meg a nem várt kitüntetést.

Iskolánövérök jubileuma. A »Mi Asszonyunk«-ról nevezett szegény iskolánövérök, kiket Csajághy püspök telepített Bajorországból, a napokban ünnepelték temesvári működésüknek 40 éves fordulóját. Ma a nővéreknek 19 rendházuk van a délvidéken, melyekben a 600 apáca 10,000 leánygyermeket tanít tisztán magyar nyelven. A temesvári rendház templomában Kun László kanonok hálaadó isteni tiszteletet tartott, melynek végén szent beszédben is méltányolta az iskolánövérök kitünő működését.

Terjesszük a népiratkákat. Napról-napra fokozottabb mértékben tűnik fel annak szüksége, hogy a magyar népnek mód és alkalom adassék vallásos és hazafias szellemű olvasmányok által való önművelődésre. A Szent-István-Társulat immár százakra menő népiratkát bocsátott a magyar nép rendelkezésére, melylyel nem ezelőz egyebet, mint tényleg a magyar népnek igaz szellemben való művelését. Legyünk segítségére e törekvésében, terjesszük a nép között ez iratkákat. A Szent-István-Társulat népiratkái között újában a következő füzetek láttak napvilágot: 53. *Simor János hercegprímás, életrajta.* Irta *Rozgonyi György. Második kiadás.* Ára 3 krajczár 86. *Jézus születése.* Karácsonyi pasztorjáték. Irta: *Mohl Adolf. Második kiadás.* Ára 5 krajczár. 101. *Karácsony.* Színjáték 3 teivonásban. Irta *Bartha István. Második kiadás.* Ára 5 kr. 128. *Paduai Szent Antal és a szegények kenyere. Nyolczadik kiadás.* Ára 4 kr. 143. *A gazdag világy és a szegény mennyasszony;* vagy: *Hogyan lehet semmiből is pénz teremteni.* (A selyemhernyó-tenyésztésről.) Irta *Horráth* Ádám. Ára 5 kr. 144. *A hitészes szivek.* vagy: *Az ember útját Isten igazgatja.* Verses elbeszélés. Irta *Bognár* Ádám. Ára 5 kr. 145. *Erzsébet magyarok királynéja.* (1837—1898.) Ára 8 kr. Mindeme füzetek egy-egy képpel vannak illusztrálva. Megrendelhetők a Szent István-Társulat ügynökségében Budapest, IV., Királyi Pál-utca 13. szám. Megrendelésnél elég a folyószám megjelölése.

A római katolikus hitoktatók. A római kath. hitoktatók a főváros iskolában hetenkint huszonnyórát tanítottak. A tanács a heti órák számát huszonhatra emelte föl. A hitoktatók a tanácsi határozat ellen memorandumot adtak be a fővároszhoz.

Háztartási iskola. Szécskay István fővárosi polgári leányiskolai tanár javaslatot terjesztett a főváros tanácsához az iránt, hogy a négy osztályu csonka leánypolgári iskola betetőzésére egy ötödik osztályt létesítsenek háztartási tanfolyammal. A javaslat e tanfolyam teljes berendezésére, tantervére, adminisztrációjára részletes programot foglal magában.

Nyilvános köszönet. Aulirt, Zakárfalva róm. kath. hitközség szegény szülői nevében a Szent-István-Társulat Nagyméltóságú Elnökségének legmélyebb hála-köszönetet mondok azon kegyességeért, melylyel iskolánk szegény tanulóit 54 darab ajándékkönyvvel segívezték méltóztatott. Az ég áldása kísérje fenti Társulat üdvös működését. Zakárfalván, 1898. évi október hó 10 én. *Molega Miklós,* róm. kath. kántortanító.

Népkönyvtárak Békésmegyében. A békésmegyeyi közművelődési egyesület Lukács György dr. főispán indítványára elhatározta, hogy a megyében a tanítók és községi elöljárók segítségével szervezi a népkönyvtárak ügyét.

A földműves ifjusági egyesületek. A katolikus körök katolikus földműves ifjusági egyesületek alapítását tervezik s ez iránt az ország különböző vidékein már mozgalmat indítottak. A példát a katolikus mesterlegény-egyesületek nagy virágzásából merítették s az új egyesületeket ezeknek a mintájára szervezik.

Szerkesztői üzenetek.

K. V. T. Süly. Beérkezett. Felhasználjuk. — W. J. Küzvetünk. — T. G. Jászó. Beérkezett. Üdvözlés. — K. M. Somogy-Endrőden. Az értekezés beérkezett. Egy új tárgy dolgozat már készve áll. Felhasználjuk. — U. K. Nemeszto. A mint-terünk lesz. Készséggel vesszük sorra közlésre való cikkeit. — U. G. Győr. Levelet írunk. Teljes készséggel tesszük eleget a kívánságunk. Üdvözlés. — Sz. J. Kötaj. A felsőbb népoktatási intézetekben használandó tankönyvekre kiűt pártól. Érdemesen h. 31-ig terjedő határidővel iratott ki. — «Komáromi». A beszédet térszűke miatt nem adhattuk. Köszönöt. — Seb. M. A díjfelvétel megállapított feltételek az irándók. A pályázatban is ez volt kötelező. On arra pályázott és ezzel a létező állapotokat kötelezőnek elismerte. Követelésről szó sem lehet, de az iskola helyi hatósággal egyetértve, kérésének méltóvá elintézését szorgalmazhatja. — «Fisz» Köteles. Erre már cikkeket is írunk. Csak a törvényhatósági joggal felruházott városokban működő tanítók nem híznek. — «Neptanítók Lapja» t. szerkesztősége. Megnyugással vesszük tudomásul, hogy elhunyt nagy királyné versének fordítása reprodukció egyik napilapból, melyet a szabadságon volt felelős szerkesztő helyettesi nyomtatott le minden javítás nélkül. Hogy mindig ezt nem tudjuk, ez részünkről nem tudatlanság, hanem tájékozatlanság. Igen, mert mi abban a véleményben voltunk és vagyunk, hogy egy oly hivatalos lap, mint a «Nept. Lapja», melynek átalakított szerkesztősége oly nagy személyzettel rendelkezik: a lap esetében produktív anyagot ad olvasóink, s mert az nem esélyesség, azt adni egy királyné ajkára, hogy a kath. ben, imadjak a szűz Máriát, teljesen helyénvalónak láttuk a közlését. Es tettük ezt nem rosszakaratból — hanem bizalommal. A kollegialis viszonyt mi is sokra becsüljük, azt iszapolni törekvünk, de csakis a kötelező határain belül. Ne meg azt is szeretjük tudni, hogy ez a viszony nem lehet. Egy t. lapársunk részéről sem a mi számunkra, de egyáltalában egyik hazai tanügyi lapra nézve sem. — G. J. Nagy-Toronya. Iskolai ügyekben portómentesen levelezhet. — Dr. B. A. Győrött. Ezsz terjedelmében a legjobb akarat mellett sem tehetjük közzé; rövidítjük. — K. J. Kolozsvár. Ha ki van vetve az iskolai adó, viselésének kötelezettsége adó, sem kegyuri tartozások teljesítése, sem ajánlatok sem más községben való lakás, sem azon körülmény nem mentesít, hogy az adó bizonyos ideig nem követeletett. A hozzájárulás az eddig érvényben levő kúles szerint kötelező és a népoktatási törvény 35. §-ban meghatározott mértéken túl is terjedhet. (Lásd a vallás- és közokt. miniszter február hó 12-én 1763. sz. a. keit rendeletét.)

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Pályázatok.

Esztergomi érseki megye.

A «Népnevelő» f. évi 41-ik számában 350-ik lapon hirdettük kirvai kántortanítói állomás betöltése október 20-ikán történik.

A szőlgyéni (Esztergom megye) népiskolához lakás, fűtés és 300 forint díjazott osztálytanítói állásra pályázat hirdettük. Pályázhatnak óvónők is. Török István, plebánus, iskolaszéki elnök.

A eszlőköz-eszlőtörtői magyar ajku tanítói állomásra, melyre csak nőtlenek alkalmaztának, október 28-ig pályázat hirdettük. Jövedelme: 360 frt Csőtörtök mezővárosi községi pénztárából és egy öl tüzelő lágyfa. Lakása: egy butorozott szobából áll. Köteles: egy osztályt önállóan vezetni, az ismétlő iskolát kezelni és a kántori teendőiben segédkezni. A megválasztott egy sikeresen elított próbaév után fog állandósíttatni és ezután 400 frtra tarthat igényt. A folyamodványok az iskolaszékekhez küldendők. 1—2

Visegrádon (Pestm.) megüresedett magyar nyelvű segédtanítói állás. Javadalmazás: butorozott szoba, egy öl tűzifa, 350 frt évi fizetés és az első korpótlék elérései 50 frt ideiglenes drágasági pótlék. Kötelessége: az I. II. osztályt vezetni, az ismétlő iskolásokat tanítani a gyermekekre a templomban felügyelni, a kántoriakban segédkezni. Feltételek: oklevél, jártasság az orgonálásban. Előnyt biztosít ügyesség a rajzolásban és a németnek legalább valamelyes bírása. Az állomás azonnal elfoglalandó. Folyamodványok a visegrádi iskolaszékekhez czimezve október 20-ig. **Pelczér Lipót**, esperes urhoz Esztergom Doroghra küldendők.

Varbón (Nógrádm.) a kántortanítói állomás betöltendő. Javadalmazása: 7 kat. hold 1127 öl föld, 1258 öl rét, 4 drb marhára legelő, 4 öl fa, melyből az iskola is fűtendő, párbér körülbelül 45 kiló rozs, tandíj 70 frt körül, a község pénztárából 20 frt, templomból 5 frt, stóla 25 frt körül. Lakása: 2 szoba, konyha, kamara, istálló és öl. Pályázati határidő okt. 27-ike, e napon, mint a választás napján, a pályázók személyesen tartoznak megjelenni. A kellően felszerelt kérvények a varbói róm. kath. iskolaszékekhez czimezve a plebániai-hivatalnak küldendők.

Ebeczken (Nógrádm.) a róm. kath. kántortanítói állomás megüresedett, a melyre okleveles kántortanító kerestetik. Évi jövedelem az 1893. évi hivatalos összeírás szerint 303 frt 05 kr., vagyis $\frac{1}{2}$ telek I. oszt. szántóföld és rét, melyet maga műveltet, a hívektől párbér, stóla és tandíj. Lakása: 2 szoba, konyha, éléskamra, istálló és ötből áll. A megválasztott részére állami segély is fog kérelmezett. Pályázati határidő október hó 25. Személyes megjelenés kívánatik. A felszerelt kérvények az ebeczki róm. kath. iskolaszékekhez czimezve alulírtokhoz küldendők. **Laczkó Lajos**, plebánus, elnök.

A «Népnevelő» 38. számában megjelent komárom-tarjani pályázat meghosszabbítatik október 26-ig. 2—3

Jablonicz (Nyitram.) róm. kath. népiskolánál üresedésbe jött állomásra csakis nőtanítói pályázhatnak. A ki köteles a nyári hónapokban a nyári menedékhelyet is vezetni. A tanítói törzsűzetése 400 frt, lakbér 20 frt, nyári menedékhely vezetéseért a politikai községtől 80 frt. Tannyelv: tót-magyar. Folyamodványok az iskolaszékekhez október 27-ig intézendők, választás napja okt. 30-ika. 2—2

Egri érseki megye.

Eger-Farmos (Borsodm.) kántortanítói állomásra pályázat hirdettük. Javadalmazás: lakás, 5 kat. hold 932 öl föld, munkálva; 45 köböl párbér; 226 forint pénz. Pályázók okmányaikkal 1898. október 20-án délelőtt 9 órákor a helyszínen jelentkezzenek.

Kálocsai érseki megye.

Jankovácra (Bácska) jóhangu segéd kerestetik. Teljes ellátás 8—10 frt havi fizetéssel. Ágynemű sajátja. Zámbo. főkantor.

Sükösdön a magyar tannyelvű róm. kath. népiskolánál egy megüresedett tanítói állomásra folyó évi október 31-ig pályázat hirdettük. Évi javadalma 400 frt készpénz, egy padlós szobából, kis éléskamrából és egy kis konyhából álló lakás a kántorral egy föld alatti udvar nélkül; 600 öl föld haszonélvezete és az ismétlőiskolások tanításáért fél öl puha fa. A készpénzfizetések a község pénztárából előleges havi részletekben adtnak ki. A megválasztott tartozik az iskolaszék által időnkint kijelölendő osztályokban a törvényszabta tantárgyakat tanítani. Pályázhatnak okleveles férfi- és nőtanítók. A kellőleg felszerelt folyamodványok ft. **Kleiner Adolf** t. kanonok, esperes-plebánus urhoz Hajórára (Pestmegye) küldendők, és az állomás a választás után azonnal elfoglalandó. Sükösd, 1898. október hó 4-én. Az iskolaszék. 2—2

Besztercebányai egyházmegye.

A turóc-szt.-mihályi róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettük. Jövedelme a lakáson és istállón kívül tesz 400 frtot és pedig 254 frt 92 kr.

készpénzben, gabona és tűzifa lakás fűtésére 25 frt 20 kr-ba számítva, 1 kat. hold 90 [ ]-ól szántóföld és konyhakert, 10 frta becslve, tandíjak átlagosan 18 frt, stóla és egyéb czimek fejében 33 frt 32 kr. és 59 frtnyi évi államszegély. Tanítási nyelv magyar és tót. Az állomás azonnal elfoglalható. Folyamodványok az iskolaszék elnökehez beküldendők, u. p. Mosóc, Szofa Károly, főesperes és plebános.

Győri egyházmegye.

Sopronmegye széplaki róm. kath. népiskolához segédtanító kerestetik. Evi fizetése: 150 frt. Élelmezéssel, külön szoba fűtéssel, ágynemű, mosás és világítás nélkül. Tanítójelöltek is pályázhatnak. Orgonálásban magát képezheti. Iskolaszék. 1—2

Győrmege, Markota-Bödögére okl. róm. kath. segédtanító szükséges. Fizetése: egy évre 300 frt, lakás és fűtés. Kötelessége: az alsó három osztályt és az ismételőket tanítani, s a kántori teendőkben segédkezni. Kérvények az iskolaszék elnökehez intézendők f. évi október hó 20-ikáig

Nagyvárad egyházmegye.

A szilágymegyei Plosva községben rk. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizetése: 282 frt 50 kr., hatézer öf első osztályú szántóföld, három hold erdő, fél hold elpusztult szőlő, két szobás lakás, kert. Pályázók okmányokkal felszerelt kérvényeket november 1-ig Csaponyi Ignác espereshez Zilahra nyújtsák be.

Nyitrai egyházmegye.

Felsőmarikóvái (Trencsénm.) róm. kath. magyar-tót kántortanítói állomásra november 6-ikára pályázat hirdettek. Jövedelme: tanítói 380 frt, faátalány 25 frt, iskolaszolgára 7 frt, irodáatálaný 5 frt, stólavátság 51 frt, segély 25 frt, alapítvány 10 frt 50 kr. Egyéb accidenziákból pedig legalább is 50 frt. Lakása: 1 szoba, konyha, kamara, istálló házikerttel. A kérvények a kisgyógyási esperesi hivatalra intézendők. 1—3

A kassza-rovneci (Trencsénm.) róm. kath. állami-lag segélyezett tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése egy évre 400 frt, 25 frt fáilletmény és természetben lakás. Kötelessége: egy osztályú iskola vezetése és az ismétlők tanítása. A felszerelt kérvények alulírottához Zliechóra czimezve, f. év október 25-ig benyújtandók. Az állomás a választás után azonnal elfoglalandó. Pehány József plebános, iskolaszéki elnök.

Pályázat a felső-ljeczkoí, Szlopnára tartozó róm. kath. tanítói állomásra, Trencsénm. Posta Alsó-Ljeszko. November hó 8-án a választás. Állami segély 322 frt, a községtől 78 frt. Összesen: 400 frt. Lakás, tűzifa, legelő és konyhakert. Potucsek János, esperes, lelkész. 1—2

A brodnói (u. p. Budatin, Trencsénm.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme: 1. tanítói fizetés 300 frt, 2. megváltott stóla 40 frt, 3. Rosszaványi-alapból 25 frt, 4. templomi pénztárból 3 frt 50 kr, 5. évi offerákból 4 frt, 6. 2 p. m. alá szántóföld 8 frt, 7. 4 1/2 öf tűzifa saját használatra 16 frt, 8. ötöd-öt pólék biztosítva, 9. tisztességes lakás. Kivántatik tanítói oklevél, a magyar és tót nyelvnek kellő bírása s erkölcsös életmód. A folyamodványok alulírtához okt. 23-ig beküldendők. A választás napján, azaz október hó 27-én személyes megjelenés kériük. Uskert János, esp. plebános, iskolaszéki elnök.

A felsőmostenecezi főkegyház — Trencsénm. — tanítói állomásra pályázat hirdettek október hó 26-ára. Jövedelme: az államtól 358 frt, a községtől 42 frt, szükséges fat az iskola és tanító számára. Lakás: két tisztességes szobából, konyha és éléskamrából áll. Pályázhatnak csak képesített tanítók és tanítónők. A folyamodványok alulírottához küldendők. Stelczér Géza, iskolaszéki elnök, Podszkal, u. p. Pruzsina, Trencsénm.

Pécsi egyházmegye.

A tolna-agárdi róm. kath. magyar tannyelvű népiskolához osztálytanító kerestetik. Jövedelme: két szoba, konyha, kamra, pincze, kert, 300 frt rendes-fizetés, 12 hónapra járó 100 frt ideiglenes járulék. Kötelessége:

sz ismétlős leányokat is tanítani, a kántort díjtalanul bármikor helyettesíteni. Pályázati határnap október 29. Fischer Lipót, plebános.

Szatmári egyházmegye.

A mező-petrii magyar-német tannyelvű III. tanítói állomásra október 27-ig pályázat hirdettek. Javadalma: lakás és 400 frt készpénz. Kérvények Kosztra Ignác esperes urhoz intézendők Csomaközre, Szatmárvármegye.

Székesfehérvári egyházmegye.

Koller Lőrincz lemondása folytán üresedésbe jött nadapi róm. kath. kántortanítói állomásra október hó 20-ik határnapval pályázat hirdettek. Evi jövedelme: 1. Szabad lakás, áll 3 szoba, 1 konyha, 1 kamra, 1 pincze, 1 istálló, 1 éléstár s padlásból 39 frt, 2. 9 hold 112 [ ]-ól területű föld és szőlő haszonélvezete, értéke 117 frt 50 kr., 3. 50 pozsonyi mérő rozs természetben 150 frt, 4. 3 öf. illetve 10 méter hasábfá házhoz szállítva 40 frt, 5. 12 akó must váltása készpénzben 60 frt, 6. iskolapénz 20 frt, 7. ismétlő iskola tartási díj 40 frt, 8. tandíj minden gyermek után 50 kr., 40 frt, 9. stóla mintegy 30 frt, 10. alapított szentmisék után 9 frt 50 kr., 11. otyasütésért 12 frt, 12. malomfuvarokért 8 frt, 13. a méltóságos kegyur évi adománya 50 frt. Összesen 607 frt. Ezenkívül az esedékes korpótlék a hitközség pénztárából. A pályázni ohajtó képesített tanítóiak okmányokkal felszerelt folyamodványukat f. hó 19-ig a kerületi tanfelügyelő urnak, lakik Pázmándon (Fehérm.) benyújtani, a választás napján pedig a helyszínen megjelenni tartoznak. 2—2

Vácsi egyházmegye.

A tiszavárkonyi róm. kath. iskolánál üresedésben levő tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése: 350 frt, 10 frt fűtőpénz, 5 frt kertátalány, államszegélyből 40 frt. Szabad lakás, mely áll: két padlózott szoba, konyha, kamra, öf és kert. Kötelessége: a mindennapos és ismétlő tanulókat oktatni, őket a templomba vezetni és ott reájok felügyelni. A megválasztott egy évi sikeres működése után fog megerősíteni állásában. Előnyvel bírnak azok, kik a kántorságban jártasak, hogy a kántort akadályoztatása esetében kiegészíthessék. A pályázati határidő október hó 25. A megválasztott tanító állását november hó 3-án tartozik elfoglalni. A kellőleg felszerelt kérvények a róm. kath. iskolaszékre czimezve, főtisztelendő esperesi hivatalhoz Tószegre (Pestm.) küldendők. Tisza-Várkonyban, 1898, október hó 10. Vimmer Ferencz, iskolaszéki elnök.

Veszprémi egyházmegye.

Veszprémmegyei Nagy-Kamond főkközség kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalma: két szobás lakás — melléképületekkel — kerttel Szántóföld 8256 [ ]-ól = 80 frt, rét 1868 [ ]-ól = 24 frt, uradalomtól 1 hold szántó, 1 1/2 hold rét = 20 frt, sertés s marhalegelgetés = 28 frt, őszi alászántás háromszor = 18 frt, tavaszi alá kétszer = 14 frt, őszi-tavaszi elvetésre = 3 frt 25 kr., őszi learatása = 4 frt, az összes termények behordása, trágya kihordása s napszámok = 19 frt 75 kr., karcz-gabona 30 mérő = 75 frt, tűzifa 8 méter = 20 forint, temető kaszáltatás = 5 frt, tandíj = 24 frt, ismétlők után s harangozásért 20 frt, párbérpénz = 21 frt, stólaris = 6 frt. Összesen 390 frt. Az uradalomtól van még kegydíjképen 4 méter tűzifa. Kellőleg felszerelt kérvények a karskói plebánia-hivatalhoz küldendők. (Vasmege u. p. Jánosháza). Választáson október hó 27-én személyes megjelenés előnyös. 2—3

Stampay énekeskönyve mindenütt bevezethető, mert legelőcsőbb és legpraktikusabb! 224 oldal, kemény kötésben, aranyozással 15, elegáns angolvászomban 25 kr. 11-ik könyv, kotta ingyen. Kőbólkút, Esztergomm. Stampay.

Kedves Kartársak! 60 kr-ért küldök 10 kitűnő egy- és többszólamu férfi- és vegyeskaru »Tantum ergo«-t orgonakisérettel. (Bermelve.) Parák Lázár, kántortanító, Tiszolozon.

Rum, finom likőrök, mézbor és mézlikőr

barki hideg után minden készülék nélkül kitűnő minőségben előállíthat.

Dugók, Gummitömlők.

Minden borbetegség elleni szerek.

Kezelési könyv és árlapok ingyen.

WATTERICH A.

Budapest, VII., Dohány-utca 5.

Első és legrégebbi üzlet e szakmában.

Fennáll 30 év óta.

Nyolcz arany éremmel kitüntetve.

102 ének szabályos org. kísérettel ellátva!

“Gyászmise-Enekek”

1 ftt 30 kr. — Átnézésre is megküldi

Litkey Menyhért, Tornaujfalu.

Az 1896-iki milleniumi kiállításon a kiállítási nagy éremmel és oklevéllel lett kitüntetve s a kiállított Pneumatikus hangverseny-orgona felől ő felsége a király a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott.

Hazai műipar!

Kitűnő, erőteljes, széphanjú s tartós szerkezetű, kisebb és közép nagyságú előljátszó pedálos **uj**

templom-orgonák

szállításra készen, mérsékelt áron eladó.

Alulírottak szakbavagó megrendelések minden nagyságú új orgonákra a legújabb (Pneumatikus) rendszer szerint, valamint javítás s hangolásra az ország bármely részéből elfogadtatnak s rövid idő alatt eszközöltetnek mérsékelt áron.

Bővebb tudósítással készséggel szolgál

Szalay Gyula, műorgona építő-intézete Székesfehérvárott.

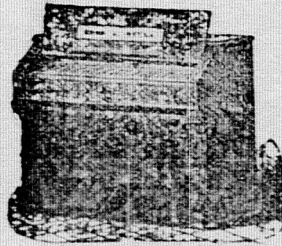
Budapest, Buschmann F. könyvnyomdája (Harisch-bazár.)

Orgona-harmonium és zongoragyár ÉDER ANTAL GYULA

Budapest, IV., Váci-utca 4. sz.

Ajándék kedveltségű

iskola- és templom-orgona-harmoniumot.

melyekből az országban már több ezer van használatban, a mellékelt rajz szerint, szép ízletes tályafaburkolatban, olcsó árak mellett, részletfizetésre is.

Orgona-Harmoniumok minden nagyságban folyton készletben vannak
Új zongorák 300 frtól kezdve.
Új Pianók 250 frtól kezdve.

Kimerítő árjegyzékek kívánatra küldetnek.

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros
Budapest, II., Lánchíd-utca 5.

Hegedűk

3, 4, 5, 6 frtól feljebb

Gordonkák

8, 10, 12, 14 frtól feljebb

Trombiták

12, 14, 18, 20 frtól feljebb

Cimbalmok

35 frtól 300 frtig

Tárogató, ősi magyar hangszer

20 frtól 55 frtig.

Javítások a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve megküldetik.

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

BUDAPEST, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) cs. és kir. udv. orgona-gyáranak fiókja. Legolcsóbb árakon kiváló orgonákat szállítanak. A cég 24 évi fennállása óta

630 új orgonát

épített, melyek közül 222 esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállítottak.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.